

Putterweg 32-34. Het domein van de familie Natte

Op de hoek van de Putterweg en de Oude Telgterweg staat sinds jaar en dag een dubbele woning met mansardekap. Het zal weinigen zijn ontgaan dat daar in de zomer van 2023 in de tuin een bord is verschenen. Het kondigt de bouw aan van twee nieuwe woningen op dit perceel. De oude woning gaat dus verdwijnen. Een reden om eens te bekijken of er over deze plek nog iets te vertellen valt.

Een lastig lapje grond

Het perceel waarop de dubbele woning Putterweg 32-34 is gebouwd, is wat vreemd ingeklemd tussen de doorgaande weg en de Oude Arnhemse Karweg. En dat is te verklaren. Rond 1830 werd de Zuiderzeestraatweg aangelegd. Hij kruiste de Oude Arnhemse Karweg tweemaal, nabij de latere Hamburgerweg en bij de weg naar Drie. Om de nieuwe weg te kunnen aanleggen moest in het dorp van deze en gene wat grond worden aangekocht.

Ter hoogte van de weg naar Drie lag een akker met den naam De Kruiskamp. Deze was eigendom van de burgemeester Campegius L. Vitringa.¹ De nieuwe straatweg ging dwars door de westelijke helft van deze akker. Eigenlijk verloor deze daardoor een deel van zijn waarde als landbouwgrond. Omdat de gemeente Ermelo juist in die tijd ook een stuk grond nodig had om buiten het dorp(!) een kerkhof te kunnen aanleggen was een 'deal' zo gemaakt. Het is al vaker verteld: de burgemeester verkocht het overgebleven deel aan de oostelijke kant van de straatweg aan de gemeente. Aan de westelijke kant resteerde nog een lapje dat hij kennelijk niet kwijt kon.

Toch een nieuwe eigenaar

In 1860 bleek er belangstelling te zijn voor het lapje landbouwgrond met houtwal dat in totaal ruim 16 aren groot was. Willem Natte, een brievenaarder annex landbouwer en de tweede zoon van hoofdonderwijzer Leendert Natte, vond dit wel een geschikt plekje om te wonen. Twee jaar later bouwde hij er een kleine boerenwoning. Deze zou zomaar ook het eerste 'postkantoor' van Ermelo kunnen zijn geweest.²

Juist in die tijd kwam er een einde aan de diligencediensten die ook de post vervoerden. De spoorweg van Amersfoort naar Zwolle werd aangelegd en treinen gingen de post vervoeren. Voor Willem Natte betekende dit dat hij de poststukken in Harderwijk moest halen en afleveren.³ In 1892 stopte hij ermee en werd hem door het rijk een pensioen toegekend van fl. 197 per jaar.⁴

In het gezin van brievenaarder Natte werden dertien kinderen geboren. De oudste zoon, Klaas die postbode was, trouwde in 1886 en bouwde kort daarop een huis naast dat van zijn ouders. Hij kreeg of kocht een stuk van het perceel aan de zuidkant dat inmiddels tuin was geworden.

Opvolging en nieuwe bewoners

In 1897 verkocht Willem zijn woning aan zijn zoon Johannes Wouterus, die het beroep van landbouwer combineerde met dat van voerman. In 1910 woonde broer Gerardus, eveneens voerman, met vrouw en vier kinderen in bij de eigenaar van de woning. Het huis had destijds nummer A 42. Hun broer Klaas die postbode was, woonde er nog naast in A 43a. Hij stierf in 1923, zes jaar na zijn vrouw. In 1925 namen de zonen van Wouterus, Johannes en Gerardus het door hun grootvader gebouwde huis over en lieten het afbreken. Zij bouwden toen de dubbele woning die in 2023 zal worden gesloopt.⁵ Het huis werd vier meter naar achteren gebouwd. Dat was goed gezien, want toen een aantal jaren een fietspad werd aangelegd, stond hun woning ten minste niet meer in de weg.

In 1938 bewoonde Gerardus nog de helft van het huis, de andere helft werd bewoond door C. de Boer. In 1955 vinden we de naam Natte niet meer op dit adres. Het huis wordt dan bewoond door de families Dekker en Van den Broek. Over de familie Natte zou nog heel veel te schrijven zijn, maar dat moet maar eens in een ander verband gebeuren.

¹ Deze en andere kadastrale gegevens ontleend aan kadastrale leggers, in bewaring bij het Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe (SNV), vestiging Ermelo.

² In zijn rubriek Uit de Oude Doos in het Ermelo's Nieuwsblad heeft wijlen de heer H.J. van Beek op 15 januari 1998 verteld dat in 1851 een bestelhuis voor de posterijen werd gevestigd in het pand Putterweg 32. Een jaar later werd dit omgezet in een hulppostkantoor, ressorterend onder het postkantoor Harderwijk. De bron hiervoor is mij onbekend. Het komt mij voor dat deze gang van zaken inderdaad kan hebben plaatsgevonden, zij het dat het latere pand Putterweg 32 pas rond 1863 is gebouwd. Misschien is destijds sprake geweest van A32, maar dat moet dan een ander gebouw zijn geweest.

³ SNV, krantendatabase. Het Over-Veluwsch Weekblad van 22 augustus 1863.

⁴ Delpher, Haagsche Courant van 24 februari 1892.

⁵ Met dank aan Peter van der Velde, die mij door aanlevering van de gegevens uit 1925 voor een foutieve interpretatie heeft behoed.

Verantwoording afbeeldingen:

- Foto Putterweg 32-34. Eigen foto 2023
- Fragment minuutkaart. Kopie in bezit van auteur
- Prentbriefkaart Ermeloschestraatweg Zuidkant. Uitgever onbekend. Collectie auteur.
- Foto postpersoneel bij gebrek aan kennis over de verblijfplaats van het origineel ontleend aan het Ermelo's Nieuwsblad van 15 januari 1998.
- Prentbriefkaart Putterstraat. Uitgave L. Müller, Ermelo. Circa 1925. Collectie auteur
- Fragmenten uit aanvraag bouwvergunning van april 1925. Bron: SNV, vestiging Ermelo
- Souvenir Ermelo. Collectie auteur.
- Prentbriefkaart Rijksstraatweg. Uitgave A Griffioen 1948. Collectie auteur.
- Knipsels: zie desbetreffende voetnoten

Versie 2.0.

Versie 1.0 is enige dagen gepubliceerd geweest, maar bevatte fouten.